

Memòria i oblit

A cada poble en devia haver tres o quatre. Avui en diríem friquis i segur que algun imbècil els gravaria amb el telèfon mòbil, en situacions ridícules o compromeses, per penjar les imatges al Youtube. El meu record, però, és dels anys setanta. A Alpicat encara no s'ensumava l'explosió immobiliària que havia de canviar definitivament, dues dècades més tard, la fesomia urbana i humana. En general, aquests personatges vivien al llindar de la marginalitat i en la més rigorosa solitud. Recordo el Peret del Sagall, un dement de tarannà variable, en general prou pacífic, a qui, de tant en tant -amb el temps, el seu trastorn bipolar es devia accentuar?, agafaven rampells imprevisibles. Passava la major part de l'any ingressat en un sanatori per a malalts mentals i als estius atemoria la imaginació dels xiquets amb un esguard alienat els efectes del qual, pobre home, no devia pas imaginar. Sovint parlava sol o s'adreçava al primer que trobava per assegurar-li que coneixia les eminències més distingides, de ministres i reis cap amunt. Els diumenges, a missa segona, recitava una versió sui generis del parenostre, amb convicció devota i una veu tan potent que garratibava els escolans. Recordo també el Peret del Coronel, gorra i bigoti, afable i divertit fins que s'encenia com un misto quan la canalla el burxava mentre anava cap a l'hort. I tinc ben present la imatge del Pepito del Motxilla, pacífic, tartamut i sord com una campana, que, sense treure's la pipa de la boca -era clavat al Popeye!?, mantenia acalorades converses amb el Kojak, un petaner menut i nerviós de qui no se separava mai, i amb el qual, fins i tot, arribava a compartir un gelat.

De tota la galeria de personatges peculiars que hi havia al poble, però, el qui més recordo era el Manuel del Perera, que es passava les hores arrupit en un banc de la plaça i aferrat a una botella, mentre gesticulava i regalava soliloquis a l'aire. Compartia els espais amb la gent del poble - alguns li devien ser parents? en una tolerància mútua que, vist des de l'actualitat, resulta sorprenent. Al cap dels anys vaig saber que era un veterà de la División Azul (aquella unitat d'infanteria que va servir a Franco per ajudar Hitler sense participar oficialment en la guerra mundial), que havia sobreviscut al fred del front de Rússia i, derrotat i alcohòlic, havia tornat al poble. Per mi, aquell pobre diable ha estat sempre la prova que el règim franquista, durant la postguerra, no es va limitar a menysprear, perseguir, anorrear i oblidar els derrotats que havien defensat la causa republicana, que militaven en el comunisme o que flirtejaven amb els ideals llibertaris. Franco també va oblidar -o condemnar a la marginalitat? alguns dels qui hi havien compartit ideals.